

Sygn. akt I KK 114/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **C. K.**

skazanego z art. 209 § 1a k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 kwietnia 2022 r.

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść
od wyroku Sądu Rejonowego w P.

z dnia 5 listopada 2020 r., sygn. akt III K (...),

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. postępowanie karne w sprawie umarza,**
- 2. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

C. K. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego – w P. z dnia 5 listopada 2020 r., sygn. akt III K (...), za to, że w okresie od 1 marca 2018 r. do 26 kwietnia 2019 r. w P. uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego wobec syna B. K., określonego co do wysokości na mocy ugody Sądu Rejonowego w P. Wydział

VIII Rodzinny z dnia 15 listopada 2007 r. (sygn. akt VIII RC (...)), gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, przez co naraził pokrzywdzonego na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. czyn z art. 209 § 1a k.k., za co na podstawie tego przepisu przy zastosowaniu art. 37b k.k. wymierzono mu karę miesiąca pozbawienia wolności oraz roku ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym.

Ponadto, na podstawie art. 34 § 3 k.k. w związku z art. 72 § 1 pkt 3 k.k., oskarżony został zobowiązany do wykonywania ciążącego na nim obowiązku regularnego łżenia renty alimentacyjnej na rzecz B. K..

Powyższy wyrok uprawomocnił się z dniem 13 listopada 2020 r.

W dniu 18 marca 2022 r. Rzecznik Praw Obywatelskim wniósł kasację od powyższego orzeczenia. Zaskarżył je w całości na korzyść skazanego i zarzucił rażące, stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., naruszenie prawa karnego procesowego, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na skazaniu C. K. za przestępstwo z art. 209 § 1a k.k., popełnione w okresie od 1 marca 2018 r. do 26 kwietnia 2019 r. pomimo tego, że postępowanie karne co do tego samego czynu, z tym, że, zakwalifikowanego z art. 209 § 1 k.k., a popełnionego w okresie od sierpnia 2010 r. do kwietnia 2019 r., z wyłączeniem czerwca 2011 r. i sierpnia 2015 r., zostało wobec skazanego już wcześniej prawomocnie zakończone wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 1 września 2020, sygn. akt VI K (...).

Podnosząc powyższe, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co uzasadnia jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Względem C. K. zapadły dwa wyroki skazujące za przestępstwo polegające na uchybieniu obowiązkowi alimentacyjnemu wobec syna B. K.. Chronologicznie pierwsze z orzeczeń, wydane w dniu 1 września 2020 r. przez Sąd Rejonowy w P. , sygn. akt VI K (...), obejmuje okres od sierpnia 2010 r. do kwietnia 2019 roku (z

wylączeniem czerwca 2011 r. i sierpnia 2015 r.), zaś drugie, zaskarżone niniejszą kasacją - okres od dnia 1 marca 2018 r. do 26 kwietnia 2019 r. Porównanie treści obydwu orzeczeń prowadzi do oczywistego wniosku, że przypisany oskarżonemu wyrokiem Sądu Rejonowego w P. w sprawie o sygn. akt III K (...) czyn zabroniony, polegający na uchylaniu się od świadczeń alimentacyjnych w okresie od dnia 1 marca 2018 r. do 26 kwietnia 2019 r., został w całości objęty skazaniem w sprawie o sygn. akt VI K (...) rozpoznawanej wcześniej przez tenże Sąd, a prawomocnie już zakończonej. Nie stoi temu na przeszkodzie to, iż czynom w tych sprawach nadano inną kwalifikację prawną – z art. 209 § 1 k.k. i z art. 209 § 1a k.k. Analiza przypisanych oskarżonemu zachowań z punktu widzenia kryteriów tożsamości czynu prowadzi bowiem do wniosku, że ze względu na identyczność przedmiotu zamachu, tego samego oskarżonego i pokrzywdzonego, tożsamość miejsca i czasu zdarzenia, jak też zachowanie części wspólnych znamion, w obu postępowaniach C. K. odpowiadał przed sądem za ten sam czyn.

W rezultacie, ponieważ okres od 1 marca 2018 r. do 26 kwietnia 2019 r. zawiera się w granicach temporalnych tożsamego przestępstwa przypisanego mu we wcześniejszym wyroku, w chwili wyrokowania przez Sąd Rejonowy w P. w sprawie o sygn. akt VI K (...) prawomocnie rozstrzygnięta została już kwestia odpowiedzialności karnej C. K. z powodu niealimentacji i doszło do zdublowania skazania za czyn popełniony między 1 marcem 2018 r. a 26 kwietnia 2019 r.

W świetle powyższego należy uznać, że wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 5 listopada 2020 r., sygn. akt III K (...), obciążony jest bezwzględną przyczyną odwoławczą, określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., ponieważ został wydany w sprawie, w której postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby wcześniej zostało prawomocnie zakończone. Zachodzi zatem negatywna przesłanka procesowa w postaci *res iudicata* sformułowana w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. W odniesieniu do przestępstw niealimentacji, należących do kategorii tzw. przestępstw zbiorowych, przeszkoda procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej występuje właśnie wtedy, gdy okresy uporczywego uchylania się od obowiązku świadczeń alimentacyjnych, ustalone w kolejno rozpoznawanych sprawach, są identyczne i pokrywają się ze sobą, lub gdy okres określony w sprawie następnej został w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej

poprzednio, prawomocnie już zakończonej (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2017 r., II KK 222/17).

Ponieważ zaskarżony wyrok dotknięty jest wadą rangi bezwzględnej przesłanki odwoławczej, gdyż w postępowaniu o sygn. akt III K 783/20 doszło do naruszenia powagi rzeczy osądzonej, należało wyrok ten uchylić i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. postępowanie karne w sprawie umorzyć.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.